

012520190005 MATJORDPLAN – SØNDRE MYSEN

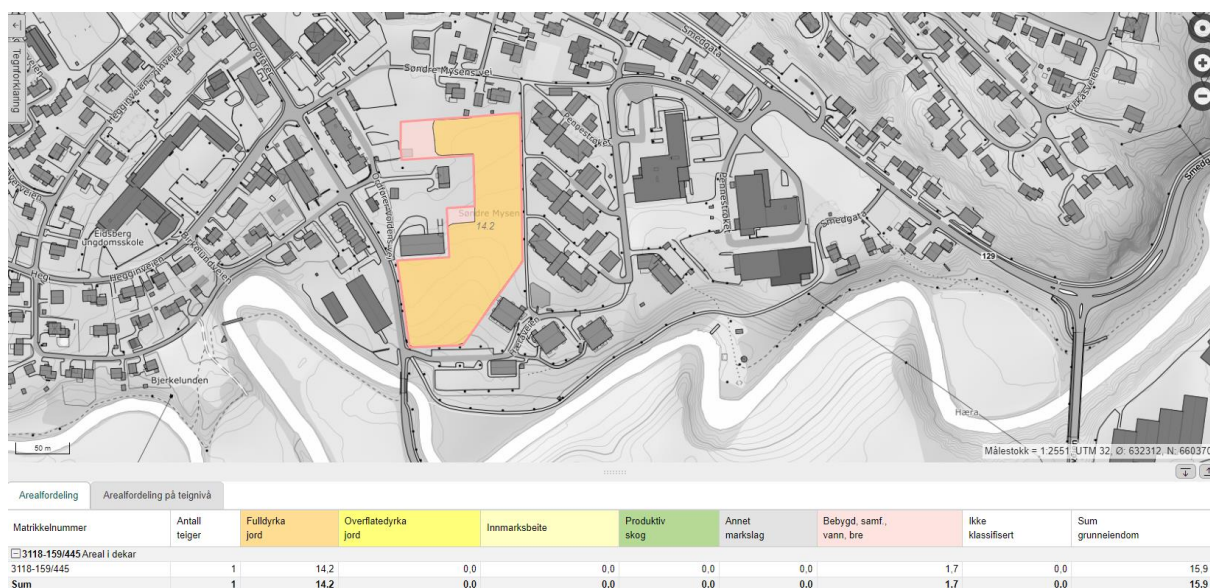
Bestiller: Søndre Mysen AS

Utarbeidet av: Ark Ama AS

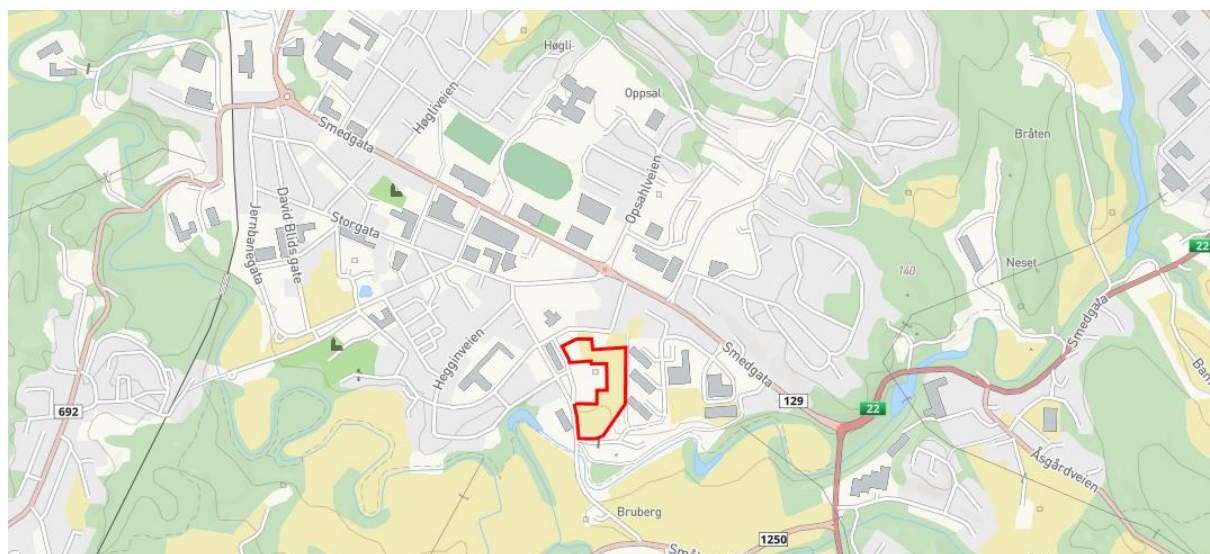
Dato: 22.11.2024

1.1 Innledning

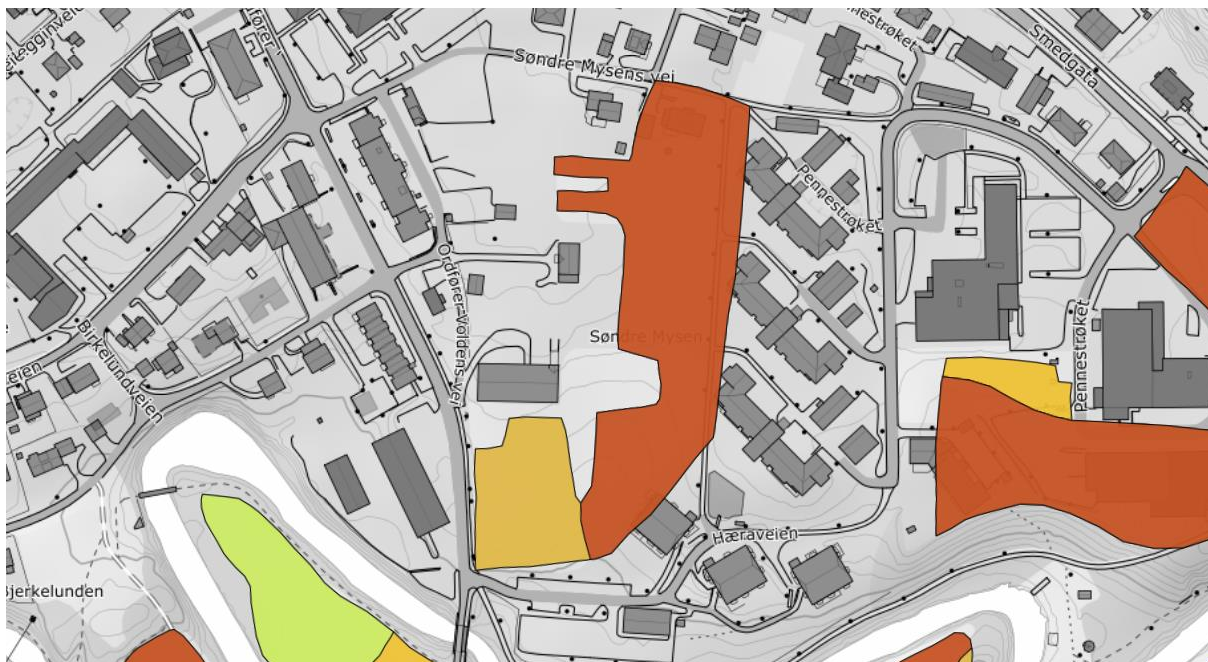
Denne planen er utarbeidet som en del av arbeidet med å ivareta og sørge for gjenbruk og forsvarlig håndtering av matjord som blir berørt av reguleringsplan for Søndre Mysen gård gbnr 159/445. Matjord som berøres som følge av tiltak i planområdet skal benyttes til nye parsellhager innenfor planområdet og jordbruksformål i nærområdet. Matjordlaget skal tas av, mellomlagres og benyttes på en slik måte at en ivaretar kvalitet og jordstruktur i henhold til beste praksis. Hensikten med matjordplanen er å beskrive hvordan matjord skal håndteres, lagres og forflyttes i påvente av gjenbruk. Berørt mark har liten til middels erosjonsrisiko og god til svært god jordkvalitet.

FIGUR 1.1.1 Berørt matjord

FIGUR 1.1.2 Planområdets plassering i Mysen

FIGUR 1.1.3 Jordkvalitet – oransje felt har god jordkvalitet og rødt felt har svært god jordkvalitet (Kilden.Nibio.no)

1.2 Planområdet

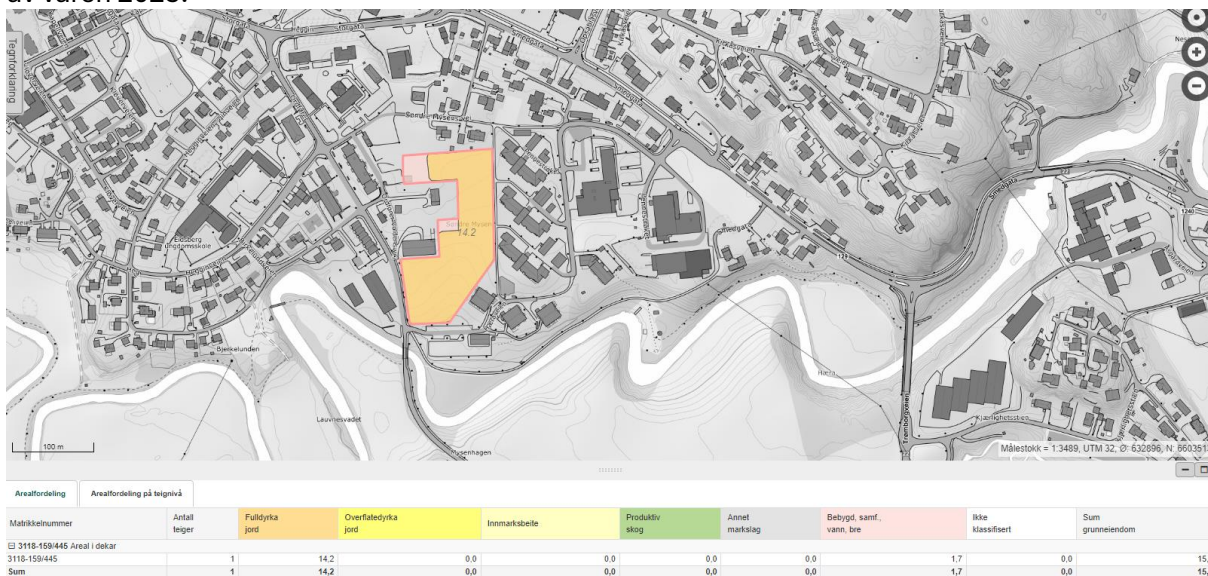
Planområdet ligger øst i Mysen sentrum, Indre Østfold kommune. Planforslaget berører omtrent 14 daa fylldyrket mark. Jordene rundt Søndre Mysen er en av få gjenværende landbruksarealer i Mysen by. Arealene er fulldyrket og det drives i dag kornproduksjon i området.

I likhet med de fleste jordbruksarealene i Indre Østfold har jordene rundt Søndre Mysen leirholdig jord med lavt steininnhold. Jordene har en jevn matjordtykkelse på omtrent 20-25cm. Terrenget har jevnt svakt fall mot Mysenelva i sør.

Det er ikke registrert sjeldne eller truede arter innenfor planområdet (jfr Artskart 2).

1.3 Kunnskapsgrunnlag

Matjordplanen bygger på utarbeidede reguleringsplandokumenter, og grunnlagsdata som foreligger i nasjonal database ved NIBIO, samtale med nåværende driver av arealene og registre hos Mattilsynet. Det planlegges jordprøvetaking for analyse av jord og planteskadegjørere i løpet av våren 2025.

FIGUR 1.3.1 Berørt dyrket mark. Kart hentet fra NIBIOs kartbase.

2 Håndtering av matjord i planområdet

Flytting og ivaretagelse av jordressurser i utbyggingsprosjektet innebærer i prinsippet fire alternativer;

- Flytting av topplag (matjordlag) til områder med liten jorddybde eller grunn jordsmonnutvikling.
- Flytting av flere jordsjikt og reetablering av jordsmonn på udyrkbare grunn (oppdyrking).
- Etablering av parsellhager innenfor planområdet.
- Gjenbruk i grøntarealet innenfor planområdet.

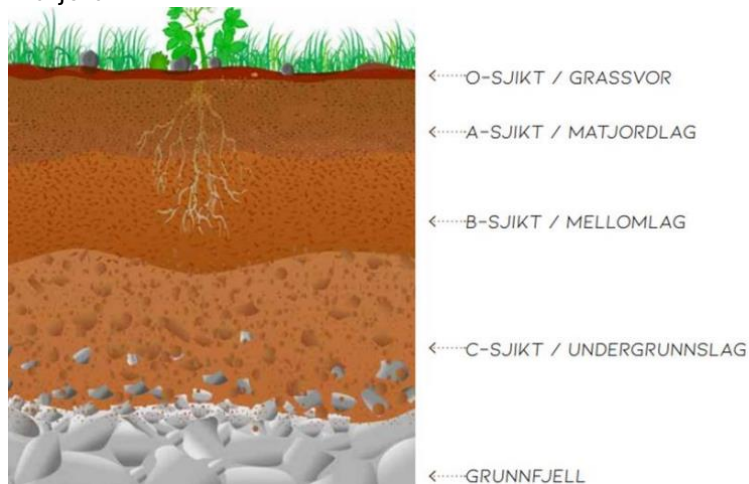
Det må tas høyde for arealer for mellomlagring av inntil 2800 m³ matjordmasser (A-sjikt) hvorav omtrent 1200 m³ skal benyttes innenfor planområdet.

I tillegg inntil 500 m³ mellomlag (B-sjikt) for etablering av parsellhager innenfor planområdet.

Planforslaget innebærer permanent omdisponering av ca. 14 dekar dyrka jord hvorav 2,5 dekar skal reetableres som parsellhager og 6,0 dekar blir grøntarealer. Det legges opp til gjenbruk av 25 cm matjord i parsellhagene og 5-10 cm i grøntarealene for øvrig.

Det legges til grunn at mellomlagret mellomlag (B-sjikt) benyttes til etablering av parsellhagene. Videre legges det til grunn at omtrent 1200 m³ matjordmasser (A-sjikt) vil bli benyttet til etablering av parsellhager og andre grøntarealer i planområdet.

Resterende matjord skal transporteres vekk og benyttes til jordforbedring av gårder i nærområdet. Vi er i dialog med Landbruksavdelingen i Indre Østfold kommune v. Anne-Marit Næss om mulige nærliggende deponiområder. Avdelingen kjenner ingen umiddelbare behov for matjord, men ønsker å bli kontaktet før arbeidet igangsettes. Landbruksavdelingen skal kontaktes i god tid før arbeidet med å fjerne matjord i planområdet igangsettes og eventuelle behov skal avklares med kommunen. Vi har imidlertid avklart ett mulig deponiområde for matjord.

FIGUR 2 Typisk jordprofil i naturlig lagret jord

2.1 Deponiområde ved Berger gård (Indre Østfold kommune - gbnr 297/1)

Berger gård ligger omtrent 7 km unna planområdet og eies av Helge Lars Berger (mob: 99282710). Det er behov for matjord på flere av jordene som tilhører gården. Felt 1 (omtrent 14 dekar) ligger lavt i terrenget og har stedvis tynt matjorddekke. Tilførsel av matjord vil både gi et jevnere matjorddekke, samt hjelpe med drenering av jorden. Felt 2 (omtrent 11 dekar) ble tidligere drenert sydover. «Ny» trase for E18 har lagt hindre for den tidligere dreneringen og tilførsel av ekstra matjord vil tilrettelegge for bedre drenering.

De 2 arealene vil kunne ta imot all overskuddsmatjord fra planområdet.

FIGUR 2.1 Deponiområder ved Berger gård, Indre Østfold kommune

3 Planteskadegjørere og ugras

Regler for tiltak mot planteskadegjørere er fastsatt i «Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere». Regler for tiltak mot floghavre er fastsatt i «Forskrift om floghavre». Det er ikke tillatt å flytte jord fra en eiendom der det er registrert forekomster av floghavre uten dispensasjon fra Mattilsynet.

Det er ikke registrert forekomster av floghavre innenfor planområdet i Mattilsynets floghavreregister. Det bør uansett som et føre-var-prinsipp legges inn rutiner for rengjøring av maskiner er involvert i flyttingen av matjord.

Det er ikke registrert forekomster av potetcystenematoder/PCN innenfor planområdet i Mattilsynets PCN-register.

Det planlegges jordprøvetaking for analyse av jord og planteskadegjørere i løpet av våren 2025. Analysebevis sendes Mattilsynet før flytting av masser.

Før flytting av matjord skal det (sommeren 2025) foretas en befaring av området for å registrere eventuelt uønskede arter (floghavre, kjempebjørnekjeks, lupiner etc.).

4 Metode for flytting av matjord

4.1 Flytting

Følgende føringer legges til grunn ved jordflytting;

- Gravemaskin benyttes ved avtaking av ploglag (ikke bulldoser).

- Tidspunkt for utførelse bør tilpasses tid på året og nedbørsmengder. Svært våte masser må ikke håndteres maskinelt. Avtak og tilbakelegging skal ikke foregå i perioder med tele dypere enn A-sjiktet.
- Topplaget (matjordlaget/A-sjiktet) skal skilles og ikke blandes med underliggende jord med lavere moldinnhold (B-sjiktet).
- Det skal sikres at opprasket matjord ikke får ugrasvekst som gir spredning av ugrasfrø og økning av frøbanken i jorda frem til den er utlagt.
- Underliggende lag (B-sjikt), som har god struktur og rotutvikling, skal tas av og massene skal legges tilbake i samme dybde. Jord fra dypereliggende jordlag uten særlig struktur skal ikke blandes inn i B-sjikt.
- Matjorda skal ikke kjøres i eller behandles slik at jordstrukturen komprimeres eller forringes på annen måte.
- Det skal brukes faste, midlertidige kjøreveier for massetransport.
- Matjord skal unngås å flyttes mellom eiendommer. Matjord som fjernes i anleggsfasen, skal lagres på samme eiendom og tilbakeføres på samme eiendom.
- Matjord skal ikke blandes med øvrige materialer eller underliggende masser, og skal behandles slik at den ikke forringes. Det skal ikke forekomme risiko for at sprengstein blandes inn i matjorda.
- B-sjiktet legges tilbake først, med ett 20-30 cm tykt A-sjikt på toppen.
- Maskiner og utstyr skal være tilstrekkelig rengjort slik at utstyret er fritt for jord, plantedeler og annet som kan føre til smitte av plantesykdommer før de krysser eiendomsgrenser.
- Mellomlagret matjord skal måles inn som elektronisk dokumentasjon.
- Informasjon om jordbehandling (Plan for ytre miljø) skal spres helt ned til de som utfører arbeidet, slik at en sikrer at de som utfører arbeidet har forstått hva som er de kritiske faktorene i arbeidet, og kan finne en praktisk måte å legge opp arbeidet på.

4.2 Mellomlagring

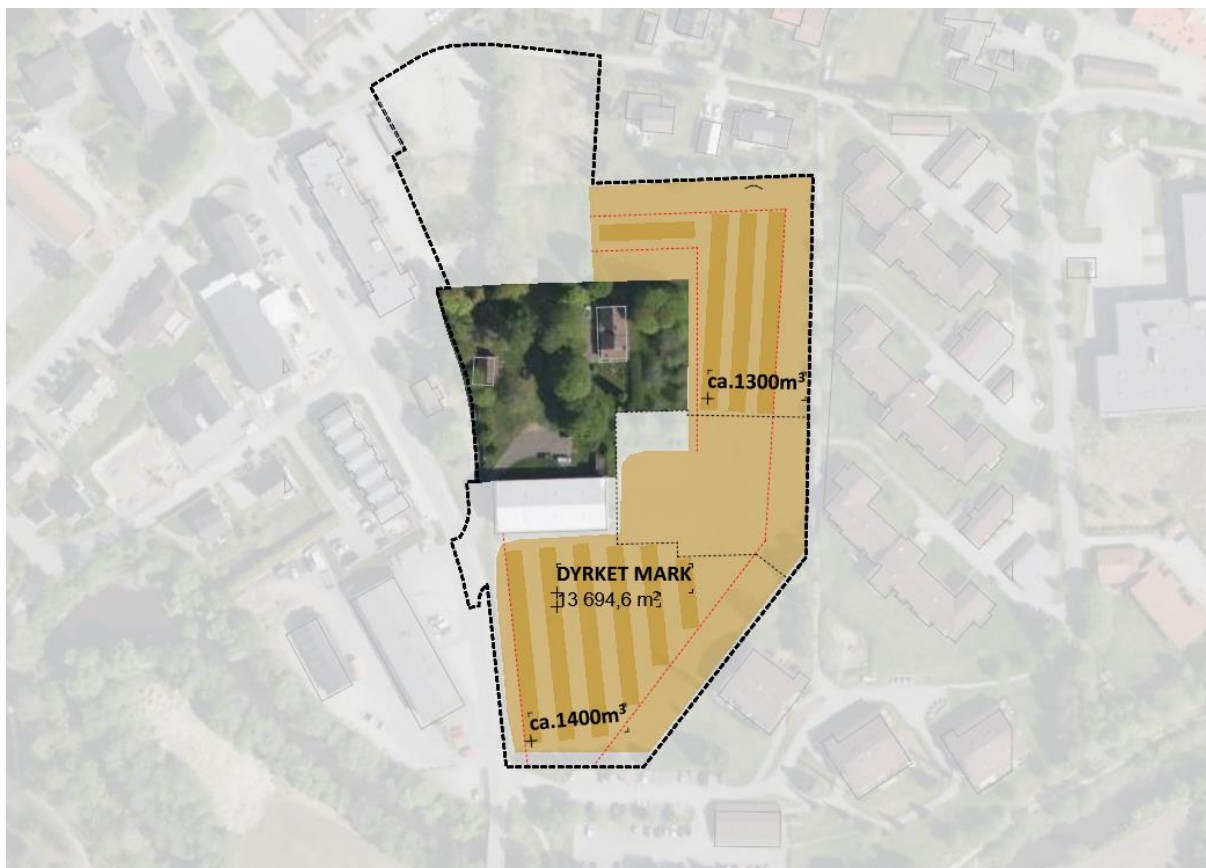
Mellomlagring av jordmasser skal skje i mest mulig løse ranker med høyde på inntil 2-3 meter. Massene skal enten benyttes i planområdet til etablering av parsellhager og grøntarealer eller fraktes vekk fra planområdet for jordforbedring på jordbruksareal i området.

Det må undersøkes om det er behov for å løse opp undergrunnsjorden før matjordlaget tilbakeføres.

Matjord som ligger på regulert område for mellomlager skal tilsås med flerårig raigas og slås ved behov for å unngå ugras.

Overflatevann må ledes utenom lagringsplassen.

Matjorda skal lagres slik at massen dreneres for vann. Jordstrukturen skal etter lagring være slik at den er drenerende for vann og smuldrer lett etter opptørking om våren.

FIGUR 4.2 Mellomlagring av matjord i ranker innenfor planområdet. De røde stiplede linjene markerer 20 meter fra nærmeste bebyggelse.

5 Videre oppfølging, Plan for Ytre Miljø

Videre oppfølging av matjord og jordflytting følges opp i prosjekterings- og anleggsfasen som del av plan for Ytre Miljø. Landbrukskontoret i Indre Østfold kommune skal kontaktes i god tid før arbeidet igangsettes og mulige nærliggende deponiarealer skal vurderes.

Matjordplanen er et byggherredokument som skal legges til grunn for alle bestillinger/kontrakter i byggherrevirksomheten.

6 Referanser

Mattilsynet. (2022). PCN-register per 04.03.2022.

Mattilsynet https://www.mattilsynet.no/planter_og_dyrking/planteskadegjorere/

NIBIO. (2017). Planering og jordflytting – Utførelse og vedlikehold. NIBIO BOK. VOL. 3 NR 4.

NIBIO. (2020). R1-PLAN-04 Jordhåndtering ved nydyrking og reetablering av jordbruksareal etter anleggsvirksomhet. Nye Veier.

NIBIO.Kliden.no (kart jordkvalitet)

Gardskart.ninio.no (kart erosjonsrisiko mm.)

Artkart.artsdatabanken.no

Norsk Landbruksrådgiving / NIBIO (2020). Jordmasser fra problem til ressurs. Veileder.